

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджмент

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
на тему: **«ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ**
ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ»

Виконавець:

студентка ЦЗВФ

Задоріна Ганна Михайлівна

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Патлатой Олександр Євгенович

Одеса 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність обраної теми. Процвітання будь-якої господарської діяльності суб'єкта господарювання вимірюється рівнем рентабельності, яка досягається за рахунок ефективного використання ресурсів і реалізації раціональних управлінських рішень, що призводить до конкурентоспроможності підприємства в цілому. Останнє, насамперед, впливає з високих фінансово-економічних показників, успішної маркетингової стратегії, а також якісних і кількісних властивостей продукції (товарів чи послуг), які задовольняють споживача, що вважається найважливішим аспектом продукції. В умовах конкуренції на ринку підприємство-виробник представляє себе наявним асортиментом продукції та виграє конкурентів шляхом створення вищих конкурентних властивостей продукції.

Ступінь розробки наукової проблеми. Питання конкурентоспроможності продукції досліджувалося багатьма економістами-дослідниками, серед них: Коваленко О.М., Гончарук Т.І., Балабанова Л.В., Близнюк С.В., Василенко В.О., Должанський І.З., Іванов Ю.Б. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є обґрунтування практичних рекомендацій щодо зростання конкурентоспроможності ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Під час написання дипломної роботи виконані наступні **завдання**:

1. Визначено сутність конкурентної переваги її види, форми та властивості.
2. Досліджено фактори, що забезпечують конкурентну перевагу.
3. Наведено особливості формування та оцінювання конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах.
4. Надано загальну характеристику та аналіз основних техніко-економічних показників.
5. Проаналізовано ринок та зовнішнє середовище функціонування підприємства.
6. Проаналізовано структуру витрат підприємства.
7. Проаналізовано рівень конкурентоспроможності підприємства.
8. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".
8. Надані рекомендації щодо формування конкурентних переваг для ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Об'єктом дослідження є процес зростання конкурентоспроможності ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів щодо здійснення економічного обґрунтування напрямів зростання конкурентоспроможності ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи застосовувалися методи: метод визначення конкурентоспроможності, заснований на теорії ефективної конкуренції; SWOT-аналіз; методи групування, аналіз і синтез, узагальнення та зіставлення; метод економіко-математичного моделювання.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження щодо зростання конкурентоспроможності продукції економічно обґрунтовані, мають практичне призначення і можуть бути застосовані на підприємстві ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Елементи наукової новизни: уточнення сутності поняття конкурентних переваг, а також факторів, що забезпечують конкурентні переваги підприємства; подальший розвиток підходу до аналізу конкурентоспроможності підприємства та методики формування його конкурентних переваг.

Апробація результатів роботи. Патлатой О.Є. Задоріна (Губенко) Г.М. Теоретичні підходи до формування конкурентних переваг підприємства «Актуальні проблеми менеджменту: теоретичні і практичні аспекти»: Матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф., 28-29 вересня 2023 р. відпов. за випуск д.е.н., проф. Кузнецова І. О. Одеса 319 с. С. 180-182 0,075/0,15

Кваліфікаційна робота включає вступ, 3 розділи, висновки, список використаних джерел. Обсяг роботи – 84 сторінок. Містить 21 таблицю, 14 рисунків, список використаних джерел – 52 найменувань та 1 додаток.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи конкурентоспроможності підприємства»** розглянуто сутність конкурентної переваги, її види, форми та властивості, фактори, що забезпечують конкурентну перевагу та особливості формування та оцінювання конкурентних переваг підприємства в сучасний умовах.

У другому розділі **«Стратегічний аналіз приватного підприємства "ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ЦЕНТР ТЕХНІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ"»** надано загальну характеристику та аналіз основних техніко-економічних показників, проаналізовано ринок та зовнішнє середовище функціонування підприємства, проаналізовано структуру витрат підприємства.

У третьому розділі **«Напрями підвищення конкурентоспроможності приватного підприємства "ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ЦЕНТР ТЕХНІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ"»** проаналізовано рівень конкурентоспроможності підприємства, запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції ПП "Випробувальний центр технічної діагностики" та надано рекомендації щодо формування конкурентних переваг для ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра було розглянуто тему «Формування конкурентних переваг підприємства» та зроблено наступні висновки:

1. Було визначено, що конкурентна перевага досягається за рахунок поєднання унікальних матеріальних і нематеріальних активів, які мають стратегічний характер, ці активи складають унікальні ресурси підприємства, важливі для підприємства та дозволити йому виграти конкурентну боротьбу. Основою конкурентної переваги вважається унікальний ресурс компанії або бізнесу.

2. Були досліджені фактори, що забезпечують конкурентну перевагу. Конкурентна перевага базується на деяких ресурсах компанії - технології, людських ресурсах, фінансах, інформації, просторі, менеджменті, організації тощо. Однак конкурентна перевага полягає не тільки в наявності цих ресурсів, але, що більш важливо, не тільки в ефективному використанні різних видів ресурсів, а й в їх успішному поєднанні для досягнення корпоративних цілей компанії.

3. Наведено особливості формування та оцінювання конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах. Результатом впливу факторів є безпосередня конкурентна перевага, джерелом якої є оригінальна ідея та план, а її реалізація під впливом певних внутрішніх і зовнішніх факторів забезпечує конкурентну перевагу підприємства, конкурентів і стабільну конкурентну позицію.

4. Надано загальну характеристику та аналіз основних техніко-економічних показників підприємства. ПП "ВЦТД" - приватна компанія, що базується в Одеській області. Незважаючи на складний соціально-економічний клімат для ведення бізнесу в Україні, компанії вдалося зберегти стабільне співвідношення своїх активів і пасивів протягом останніх двох років. Найбільш помітною відмінністю між 2021 та 2023 роками є значна зміна у структурі активів компанії, де дебіторська заборгованість тепер займає більшу частину, вона збільшилась на 83,71%, а це на 306,3 тис.грн більше у 2023 ніж у 2021 році, що потенційно може становити виклик для компанії в довгостроковій перспективі.

5. Проаналізовано ринок та зовнішнє середовище функціонування підприємства. ПП "ВЦТД" працює у висококонкурентному ринковому середовищі з кількома конкурентами, такими як ТОВ "УКР-ТЕСТ-СТАНДАРТ", ТОВ "ТЕХНОСЕРТИФІК" та ТОВ "Джі-Авто". Ринок зазнає впливу різних зовнішніх факторів, включаючи соціальні – старіння населення, що призводить до зростання попиту на послуги; також важливий фактор, що впливає на пропозиції робочої сили є імміграція за кордон та мобілізація працівників на військову службу; економічні – падіння ВВП на 30%, російська агресія, зростання інфляції на 30%, що призводить до зростання цін на підприємстві; технологічні – підвищення ефективності та точності послуг завдяки розвитку нових технологій (штучний інтелект тощо) та політичні фактори – встановлення нових законів, де чітко прописуються вимоги до технічної діагностики.

6. Проаналізовано структуру витрат підприємства. У фінансовій звітності компанії відображена структура витрат, яка складається з двох компонентів: "Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)" та "Інші витрати". Очевидно, що ця структура з часом зазнала змін, а зменшення обсягу витрат свідчить про ефективні спроби скоротити виробничі витрати. У 2021 році витрати на 100% складались тільки з «Собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)», у 2022 році ситуація змінилась та стаття «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» вже складала 89,7%, тобто 4407,9 тис.грн з загального обсягу витрат у розмірі 4914 тис.грн, а стаття «Інші витрати» складала 10,3% або 506,1 тис.грн., та у 2023 році підприємство цілком змінило структуру витрат та вже переважала частка «Інших витрат» у відсотковому співвідношенні 80,12% (3773,9 тис.грн) до статті «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» у розмірі 19,88% або 936,2 тис.грн з загального обсягу витрат у розмірі 4710,1 тис.грн.

7. Проаналізовано рівень конкурентоспроможності підприємства. Аналіз сильних і слабких сторін компанії відкриває можливості для подальшого розвитку та підвищення конкурентоспроможності компанії, тобто на основі аналізу можна сформулювати заходи щодо підвищення статусу конкурентної переваги компанії.

Тому метою подальшого розвитку має стати створення системи моніторингу рівня конкурентоспроможності підприємства з метою оперативного реагування на зміни конкурентного середовища та підтримки певного рівня конкурентоспроможності підприємства. Підприємству необхідно зосередитись на технічному вдосконаленні та збільшенні якості надання послуг. Просувати власний широкий спектр послуг на міжнародній арені. Розробити спектр послуг для військової техніки, моніторити дії конкурентів на національних тендерах. Впровадити нові технології автоматизації надання послуг, застосувати CRM-системи

8. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції ПП "Випробувальний центр технічної діагностики". Вважаємо, що для підвищення прибутку та конкурентоспроможності ПП «ВЦТД» керівництву підприємства необхідно розробити відповідну стратегію, яка враховує всі конкурентні переваги підприємства. ПП «ВЦТД» керівництву підприємства необхідно об'єднати корпоративні зусилля і фінанси для вдосконалення організації відділу маркетингу. Основним показником є загальні маркетингові витрати підприємства. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємству необхідно підвищити маркетингові витрати для збільшення обсягу та підвищити лояльність клієнтів. Від запропонованих заходів підприємство отримає валовий прибуток у розмірі 172498,64 грн. (більше ніж у 2023 році (172498,64-169297) = 3201,64 грн.), якісний рівень використання ресурсів підвищиться і за рахунок збільшення виробництва можна очікувати відносну економію загальних ресурсів, та наш проект окупиться вже на 2 місяці реалізації.

9. Надано рекомендації щодо формування конкурентних переваг для ПП "Випробувальний центр технічної діагностики". Відповідно до проведеного аналізу можна побачити, що запропоновані заходи щодо оптимізації діяльності з управління конкурентоспроможністю позитивно впливають на діяльність компанії, а комунікаційний профіль покращує свої показники порівняно з попереднім аналізом, дозволяючи компанії керувати рухами розвитку в напрямку нових якісних рівнів, на ПП «ВЦТД» підвищився рівень лояльності клієнтів з 0,2 до 0,4; збільшилась частка ринку з 0,2 до 0,3 та підприємство стало приносити ще більше прибутку з 0,2 до 0,4. Тому рекомендується проводити регулярні функціональні оцінки для підтримки та вдосконалення рівнів управління, щоб визначити ефективність удосконалень та мотивацію до створення конкурентоспроможної системи управління.

АНОТАЦІЯ

Задоріна Г.М. «Формування конкурентних переваг підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «073 «Менеджмент», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес зростання конкурентоспроможності ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

У роботі розглядаються теоретичні основи конкурентоспроможності підприємства, фактори, що забезпечують конкурентну перевагу та особливості формування та оцінювання конкурентних переваг підприємства в сучасних умовах. Надано загальну характеристику та аналіз основних техніко-економічних показників. Проаналізовано ринок та зовнішнє середовище функціонування підприємства та структуру витрат підприємства. Проаналізовано рівень конкурентоспроможності підприємства. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції ПП "Випробувальний центр технічної діагностики". Надані рекомендації щодо формування конкурентних переваг для ПП "Випробувальний центр технічної діагностики".

Ключові слова: конкурентоспроможність, підприємство, конкуренти, витрати, фінансова стійкість, економічні показники.

ANNOTATION

Zadorina H.M. "Formation of competitive advantages of the enterprise"

Qualification work for obtaining a master's degree in the specialty "073 "Management", Odesa National University of Economics, Odesa, 2023

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the process of increasing the competitiveness of the PE "Test Center of Technical Diagnostics".

The paper examines the theoretical foundations of the enterprise's competitiveness, factors that provide a competitive advantage and features of the formation and evaluation of the enterprise's competitive advantages in modern conditions. A general description and analysis of the main technical and economic indicators are provided. The market and external environment of the enterprise's functioning and the enterprise's cost structure are analyzed. The level of competitiveness of the enterprise was analyzed. Ways to increase the competitiveness of the products of the PE "Test Center of Technical Diagnostics" are proposed. Recommendations on the formation of competitive advantages for the PE "Test Center of Technical Diagnostics" are provided.

Key words: competitiveness, enterprise, competitors, costs, financial stability, economic indicators.